

Jeremia 24

1 De HEERE liet mij zien, en zie, twee manden met vijgen waren neergezet voor de tempel van de HEERE, nadat Nebukadrezar, de koning van Babel, Jechonia, de zoon van Jojakim, de koning van Juda en de vorsten van Juda, de ambachtslieden en de smeden uit Jeruzalem in ballingschap gevoerd had, en hen naar Babel gebracht had.

2 In de ene mand zaten zeer goede vijgen, zoals de eerste vroege vijgen zijn. In de andere mand zaten zeer slechte vijgen, die vanwege hun slechte kwaliteit niet te eten waren.

3 Toen zei de HEERE tegen mij: Wat ziet u, Jeremia? Ik zei: Vijgen. De goede vijgen zijn zeer goed, maar de slechte zeer slecht, die vanwege hun slechte kwaliteit niet te eten zijn.

4 Toen kwam het woord van de HEERE tot mij:

5 Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Zoals die goede vijgen, zo zal Ik de ballingen van Juda, die Ik uit deze plaats heb weggestuurd naar het land van de Chaldeeën, kennen ten goede.

6 Ik zal Mijn oog op hen gericht houden ten goede en Ik zal hen naar dit land doen terugkeren. Ik zal hen bouwen en niet afbreken. Ik zal hen planten en niet wegrukken.

7 Ik zal hun een hart geven om Mij te kennen, dat Ik de HEERE ben, en zij zullen Mij tot een volk zijn en Ík zal hun tot een God zijn; want zij zullen zich tot Mij bekeren met heel hun hart.

8 Maar zoals de slechte vijgen, die vanwege hun slechte kwaliteit niet te eten zijn – want zo zegt de HEERE – zo zal Ik Zedekia maken, de koning van Juda, zijn vorsten, het overblijfsel van Jeruzalem, die in dit land zijn overgebleven en die in het land Egypte wonen.

9 Ik zal hen voor alle koninkrijken van de aarde tot een schrikbeeld stellen hoe slecht het kan aflopen, tot smaad en tot een spreekwoord, tot een voorwerp van spot en tot een vloek in alle plaatsen waarheen Ik hen zal verdrijven.

10 Ik zal onder hen zenden het zwaard, de honger en de pest, totdat zij omgekomen zullen zijn uit het land dat Ik hun en hun vaders heb gegeven.

Een visioen van twee manden met vijgen

God liet aan Jeremia twee manden met vijgen zien. Jeremia 24:1 *De HEERE liet mij zien, en zie, twee manden met vijgen.* De geleerden zeggen dat het dus om een visioen gaat. Dat is goed mogelijk. Hoewel, even zag het ernaar uit alsof Jeremia zelf in de buurt van de tempel was en die twee manden zag staan. Dat staat er namelijk met zoveel woorden. Jeremia 24:1 *en zie, twee manden met vijgen waren neergezet voor de tempel van de HEERE.* Misschien had iemand ze er neer gezet bij wijze van *dankoffer*. Volgens Tobit 1:7 kregen de priesters en de Levieten een tiende van de vijgenopbrengst. Mogelijk vormt de confrontatie met die twee manden voor de tempel de aanleiding voor deze profetie. Het zou op zich kunnen. Jeremia moet goed kijken, want de HEERE vraagt: 'Wat zie je?' Jeremia geeft een vrij nauwkeurige beschrijving van wat hij ziet. Jeremia 24:3 *Toen zei de HEERE tegen mij: Wat ziet u, Jeremia? Ik zei: Vijgen. De goede vijgen zijn zeer goed, maar de slechte zeer slecht, die vanwege hun slechte kwaliteit niet te eten zijn.*

Vijgen

Vijgen

Vijgen behoren tot – wat wij noemen – de voedingsmiddelen van het Joodse volk. Omdat je ze kon drogen waren ze ook geschikt voor consumptie op de langere termijn. Je kon ze bewaren. Dat moet gunstig zijn geweest voor de verkoop. Men maakte er plakken van, droogde ze en verkocht ze als zodanig. We zien dat bijvoorbeeld als de vrouw van de dwaas Nabal David gunstig wil stemmen. 1 Samuel 25:18 *Toen haastte Abigail zich; zij nam tweehonderd broden, twee zakken wijn, vijf toebereide schapen, vijf maten geroosterd koren, honderd rozijnenkoeken en tweehonderd klompen vijgen, en legde dat alles op ezels.* Men houdt in Israël wel van vijgen. Vooral de vroege vijg is blijkbaar gewild. De vroege vijg groeit al in juni terwijl de feitelijke oogst van een vijgenboom pas in augustus te plukken is. Een vroege vijg zal wel ongeveer net zo zoet en sappig smaken als een rijpe appel die iemand van de boom plukt en uit de hand opeet. In ieder geval weten we dat het een lekkernij moet zijn. Micha 7:1 *Wee mij, want het is mij vergaan als na de inzameling van de zomervruchten, als na de nalezing van de wijnoogst: er is geen tros om te eten. Mijn ziel verlangt naar vroege vijgen.* In het Nieuwe Testament is de Heere Jezus ook op zoek naar zo'n vroege vijg maar de boom blijkt alleen nog maar groen blad te hebben. Marcus 11:13 *En toen Hij in de verte een vijgenboom zag die bladeren had, ging Hij erheen om te zien of Hij er ook iets aan zou vinden; en erbij gekomen, vond Hij niets dan bladeren, want het was niet de tijd voor vijgen.* Men gebruikte de vijgen als voedsel maar blijkbaar had het ook een geneeskrachtige werking, want de profeet Jesaja adviseert bij de zieke Hizkia om een plak met vijgen op de zere plek te leggen. Jesaja 38:21 *Jesaja had namelijk gezegd: Laat men een klomp vijgen nemen en die als een pleister op de zweer leggen; dan zal hij genezen.*

Een mand met goede en een mand met slechte vijgen

Relatie vijgen en het volk Israël

De vijgen in het visioen dat Jeremia ten deel valt staan voor twee bevolkingsgroepen. De goede vijgen staan voor de ballingen die met koning Jechonia naar Babel zijn weggevoerd. Dat staat er trouwens ook letterlijk. Jeremia 24:4,5 *Toen kwam het woord van de HEERE tot mij: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Zoals die goede vijgen, zo zal ik de ballingen van Juda, die ik uit deze plaats heb weggestuurd naar het land van de Chaldeeën, kennen ten goede.* De slechte vijgen staan voor de achterblijvers. Die zullen er nog van lusten. Nu al is duidelijk dat in de Bijbel *de vijgen* kunnen staan voor (een deel van) Israël. Het is niet zo dat je die twee – de vijgen en Israël – een op een op elkaar kunt leggen, maar het verband valt niet te ontkennen. Als God rechtvaardige daden bij Zijn volk mist, kan Hij een vergelijking maken met een mislukte vijgenoogst. Jeremia 8:13 *Ik ga hen volkomen wegvagen, spreekt de HEERE. Er zijn geen druiven aan de wijnstok, geen vijgen aan de vijgenboom, en de bladeren zijn verwelkt. Wat ik hun gaf, daaraan gaan zij voorbij.* De relatie volk en vijgenboom wordt nog sterker als de Heere Jezus de vijgenboom – waar Hij tot Zijn teleurstelling geen vrucht aan vindt – vervloekt. Marcus 11:12-14 *En de volgende dag, toen zij uit Bethanië gingen, kreeg Hij honger. En toen Hij in de verte een vijgenboom zag die bladeren had, ging Hij erheen om te zien of Hij er ook iets aan zou vinden; en erbij gekomen, vond Hij niets dan bladeren, want het was niet de tijd voor vijgen. En Jezus antwoordde en zei tegen hem: Laat niemand meer vrucht van u eten in eeuwigheid!*

En Zijn discipelen hoorden het. Het kan geen toeval zijn dat deze vervloeking zich voordeed toen de Heere onderweg was naar de tempel in Jeruzalem. Toen Hij op die bewuste plek de volgende dag terugkwam ontdekten de leerlingen tot hun schrik dat de vervloekte vijgenboom helemaal verdord was. Op het tempelplein had zich de dag daarvoor een harde confrontatie voorgedaan tussen de Heere Jezus en de leiders van het volk. Jezus vond dat de tempel *een gebedshuis* moest zijn voor de volken en geen marktplein. Hij had de geldwisselaars en duivenverkopers van *de voorhof van de heidenen* weggestuurd. Ook in *de gelijkenis van de vijgenboom in de wijngaard* – de vijgenboom die drie jaar geen enkele vrucht oplevert – lijkt de metafoor onmiskenbaar op het Joodse volk van toepassing. Lucas 13:6-9 *En Hij sprak deze gelijkenis: Iemand had een vijgenboom, die in zijn wijngaard geplant was. En hij kwam om daaraan vrucht te zoeken, maar vond die niet. Toen zei hij tegen de wijngaardenier: Zie, ik kom nu al drie jaar vrucht zoeken aan deze vijgenboom en vind die niet. Hak hem om. Waarom beslaat hij de aarde nutteloos? En hij antwoordde en zei tegen hem: Heer, laat hem ook nog dit jaar staan, totdat ik om hem heen gegraven en hem bemest heb. Wellicht dat hij dan vrucht draagt. Maar zo niet, dan moet u hem alsnog omhakken.* Je proeft hier de teleurstelling dat de aanwezigheid van de Heere Jezus onder het Joodse volk hoegenaamd geen verandering sorteert.

De vijg aan de boom

Leer van de vijgenboom deze les

De relatie is er maar dat betekent nog niet dat men altijd een = gelijk teken kan zetten tussen de vijgenboom en het Joodse volk. Zo ook niet bij de toekomstverwachting die de Heere Jezus uitspreekt in Zijn *rede over de laatste dingen*. De Heere doet dat met behulp van de metafoor van *de vijgenboom*. Marcus 13:28,29 *En leer van de vijgenboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak al zacht wordt en de bladeren uitspruiten, dan weet u dat de zomer nabij is. Zo ook u, wanneer u deze dingen zult zien gebeuren, weet dan dat het nabij is, voor de deur.* Sommigen leggen een direct verband met de stichting van de Staat Israël in 1948 als voortekenen van de wederkomst. Men ziet het uitlopen van de vijgenboom als de terugkeer van het Joodse volk naar het eigen land. Het zou zelfs *een voortekenen van de aanstaande wederkomst* zijn. De terugkeer van het Joodse volk naar het land Palestina is op zich wel *een voortekenen van de wederkomst* maar of de vijgenboom hier direct op het herstel van het Joodse volk in het land van herkomst slaat, is niet helemaal zeker. De Heere kan namelijk ook zomaar verwijzen naar mensen die naar de lucht kijken en daaraan een bepaalde weersverwachting ontlenuen of mensen die naar de natuur kijken en kunnen zeggen: 'Het wordt lente.' Wij mensen blijken heel goed in staat uit bepaalde tekenen in de natuur de toekomst te kunnen voorspellen. De evangelist Lucas bijvoorbeeld heeft het echt over de natuur als hij de Heere Jezus een vergelijking hoort maken met *de vijgenboom en alle bomen*. Bij Lucas wil de Heere zeggen: Zoals jullie uit de ontwikkeling van de natuur kunnen opmaken of het al bijna zomer wordt of niet, zo moeten jullie ook aan de gang van

de geschiedenis dingen kunnen ontleen. Lucas 21:29-31 *En Hij sprak tot hen een gelijkenis: Kijk naar de vijgenboom en naar alle bomen. Zodra ze uitlopen en u dat ziet, weet u uit uzelf dat de zomer al nabij is. Zo ook u, wanneer u deze dingen zult zien geschieden, weet dan dat het Koninkrijk van God nabij is.* Wij kunnen zodra we het woord *vijgen* horen niet altijd de link leggen naar het Joodse volk, maar als metafoor voor dit volk komt het zeker voor. Persoonlijk ben ik overigens wel van mening dat de Heere met de uitbottende vijgenboom op het herstel van Israël doelt.

Kijk naar de vijgenboom

De ballingschap van koning Jechonia

Het visioen van de vijgen doet zich voor nadat koning Jechonia met zijn gevolg – en de nodige tempelschatten, generaals en officieren en vaklui, zoals smeden die wapens kunnen maken – in ballingschap is gevoerd. Jeremia 24:1 *De HEERE liet mij zien, en zie, twee manden met vijgen waren neergezet voor de tempel van de HEERE, nadat Nebukadrezar, de koning van Babel, Jechonia, de zoon van Jojakim, de koning van Juda en de vorsten van Juda, de ambachtslieden en de smeden uit Jeruzalem in ballingschap gevoerd had, en hen naar Babel gebracht had.* Het gaat dan toch zeker om 20.000 a 30.000 mensen die weggevoerd worden. 2 Koningen 24:14-16 Dit moet gebeurd zijn in 597 v Chr. Vraag niet waarom de koning van Babel Nebukadnessar Jechonja niet als koning in Jeruzalem wilde hebben. Die koning moet op dat moment volgens de Kronieken schrijver 8 jaar oud geweest zijn. (Volgens het Koningenboek was hij trouwens 18 jaar, maar dat tussen haakjes) Omdat zijn moeder er vaak bij genoemd wordt kun je er gevoeglijk van uit gaan dat zij feitelijk de touwtjes in handen had. 2 Koningen 24:8 *Jojachin was achttien jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde drie maanden in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Nehusta, de dochter van Elnathan, uit Jeruzalem.* Jechonja is volgens de Bijbel maar drie maand aan de macht geweest. Dat is niet erg lang. Te kort om een oordeel te kunnen vellen. Toch had de HEERE al genoeg gezien. De jonge koning gaat niets veranderen aan de lijn die zijn vader heeft uitgezet. Het oordeel over Jechonja was niet gunstig. 2 Koningen 24:9 *Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat zijn vader gedaan had.* Nebukadnessar zag het vermoedelijk helemaal niet zitten om met zo'n jonge koning en zijn moeder opgescheept te worden. Wat is een regering van drie maanden. Hij kon niet direct naar Jeruzalem afreizen. In de winter begon men in die tijd geen oorlog. Hij moest dus even wachten voordat hij met een leger naar Jeruzalem kon optrekken om de wisseling van de wacht mogelijk te maken. 2 Kronieken 36:10 *Bij het aanbreken van het nieuwe jaar stuurde koning Nebukadnessar een leger en liet hem naar Babel brengen met de kostbare voorwerpen van het huis van de HEERE.* Hij benoemde direct een nieuwe koning. Het werd een oom van Jechonja. Volgens 2 Kronieken was het trouwens zijn oudere broer. Met die 'oom' die Mattanja heette maar door Nebukadnessar Zedekia werd genoemd, maakte hij – naar zijn weten – goede afspraken. Die hield zich daar overigens niet aan. Het moet een hele eigenwijze man geweest zijn die Zedekia. Hij trok zich van niets en niemand iets aan. Jeremia kreeg geen vat op hem maar dus ook Nebukadnessar niet en die had hem nog wel trouw laten zweren in de naam van de God van Israël. 2 Kronieken 36:11-13 *Zedekia was*

eenentwintig jaar oud toen hij koning werd. Elf jaar regeerde hij in Jeruzalem. Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, zijn God, en hij vernederde zich niet voor de ogen van de profeet Jeremia, die sprak op bevel van de HEERE. Bovendien kwam hij in opstand tegen koning Nebukadnezar, die hem een eed had laten afleggen bij God. Hij was halsstarrig, en verstokte zijn hart, zodat hij zich niet bekeerde tot de HEERE, de God van Israël. Na negen jaar Zedekia had Nebukadnessar het helemaal met Jeruzalem en zijn koningen gehad. De opstelling van Zedekia was voor God maar ook voor de koning van Babel de uiteindelijke reden om definitief met Jeruzalem en de tempel af te rekenen.

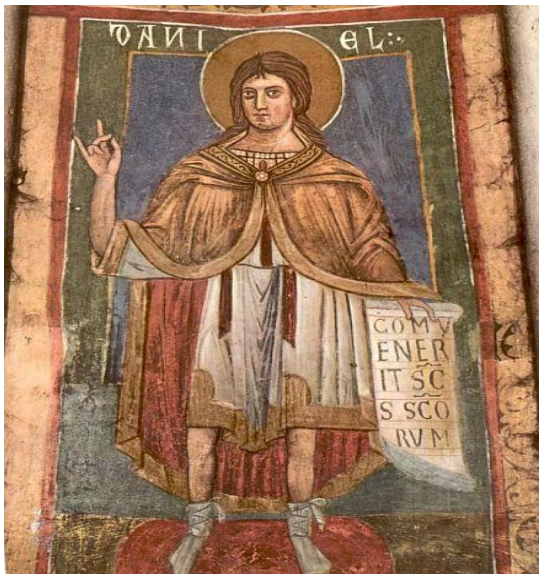
De wegvoering naar Babel

Onder de ballingen van 597 v Chr. zijn ook Ezechiël en Daniël en zijn vrienden.

U kijkt er misschien van op maar koning Jechonia, zijn moeder en alle andere mensen uit de bovenlaag van Jeruzalem worden door God beschouwd als 'goede vijgen'. Dat Jechonia later door een opvolger van Nebukadnessar 'in ere is hersteld' staat hier vermoedelijk los van. Maar het is waar: Koning Jechonia = Jojachin is een jaar of twintig later vrijgelaten uit de gevangenis en opgenomen in het hof van de koning. 2 Koningen 25:27-30 *Het gebeurde in het zevenendertigste jaar van de ballingschap van Jojachin, de koning van Juda, in de twaalfde maand, op de veenentwintigste van de maand, dat Evil-Merodach, de koning van Babel, in het jaar dat hij koning werd, Jojachin, de koning van Juda, gratie verleende en hem uit de gevangenis haalde. Hij sprak vriendelijk met hem en stelde zijn zetel boven de zetel van de koningen die met hem in Babel waren. Jojachin legde zijn gevangenskleren af en gebruikte steeds de maaltijd bij hem, al de dagen van zijn leven. En wat betreft zijn levensonderhoud: een voortdurend levensonderhoud werd hem door de koning verstrekt, een dagelijkse hoeveelheid, al de dagen van zijn leven.* Niet alleen heeft deze koning 20 á 30 jaar in de gevangenis doorgebracht, maar God heeft toch ook echt iets anders voor ogen als Hij o.a. deze koning vergelijkt met *goede vijgen*. Doelde de HEERE dan op iemand als *de profeet Ezechiël* die vermoedelijk ook met deze wegvoering naar Babel is gebracht? Nee, al is de constatering wel juist dat ook de profeet Ezechiël bij deze wegvoering zat. In ieder geval legt hijzelf de relatie met deze gebeurtenis. Ezechiël 1:2,3 *Op de vijfde van de maand – het was het vijfde jaar van de ballingschap van koning Jojachin – kwam het woord van de HEERE uitdrukkelijk tot Ezechiël, de zoon van Buzi, de priester, in het land van de Chaldeeën bij de rivier de Kebar, en de hand van de HEERE was daar op hem.* Op zich behoorde deze profeet natuurlijk ook tot de groep die door de HEERE onder de goede vijgen wordt gerekend, maar ook dat is niet omdat Ezechiël zo'n goede man was. Daniël dan? Daniël en zijn vrienden zaten er toen al. Die zijn vermoedelijk weggevoerd samen met koning Jojakim de voorganger van Jechonia, een jaar daarvoor. Daniël 1:2 Die verbleven op dat moment dus al een jaar in Babel. Nee op zich is het wel goed om een paar vertrouwde namen voorbij te zien komen, maar we letten niet op de goede zaken als we zoeken naar 'goede mensen'.

Daniël

Ezechiël

De bedorven vijgen

Misschien is het beter om eerst eens goed naar die andere groep te kijken. De groep waar de HEER geen goed woord voor over heeft. God ziet ze als *bedorven vijgen*. Ze zijn zelfs niet meer geschikt voor consumptie, laat staan dat iemand ze nog lekker zou vinden. De HEER beschouwt ze als puur slecht. Wat maakt die mensen nu zo slecht in Gods ogen? Drie dingen.

A. De achterblijvers denken dat ze beter zijn dan de mensen die in ballingschap zijn weggevoerd.

Dit komt – volgens verschillende uitleggers – omdat ze zich beter voelden dan de mensen die in ballingschap gevoerd waren. Hoewel dat niet goed op te maken is uit onze tekst hebben die mensen vermoedelijk wel een punt. Wat wil het geval? Ezechiël schrijft ook over deze mensen, bijvoorbeeld in Ezechiël 11. En als je wat Ezechiël zegt tot je door laat dringen voel je bij de achterblijvers in Jeruzalem een gevoel van superioriteit. Zij zijn het neusje van de zalm. Waarom zou God hen anders buiten de ballingschap gehouden hebben? De mensen die zijn weggevoerd dat zijn *de bad guys*. Zij die achterbleven zijn *de good guys*. Ze voelen zich heel wat. Ze voelen zich enorm bevestigd door het gegeven dat ze er nog zitten. Zij voelen zich ‘de bloem der natie’. Kijk maar wat ze over zichzelf zeggen in Ezechiël 11:3 *Zij die zeggen: Voorlopig moeten wij geen huizen bouwen. Deze stad is de pot en wij zijn het vlees*. Ze bedoelen: ‘Die mensen die weggevoerd zijn hoeven van ons nooit meer terug te komen. De stad Jeruzalem en het land is van ons. We hoeven ze niet terug. God wil ze ook niet meer zien.’ Ze voelen zich senang. Letterlijk zeggen ze over de ballingen in Ezechiël 11:15 *Houd u ver van de HEERE, ons is dit land als erfelijk bezit gegeven*. Het is wel goed om deze aanvulling vanuit het boek Ezechiël te krijgen, maar er is nog iets.

B. De achterblijvers zijn van God los.

De mensen die achterbleven in Jeruzalem na de wegvoering van 597 v Chr. zijn helemaal van God los. Met als grote voorbeeld koning Zedekia die zich aan niets en niemand ook maar iets gelegen laat liggen. Koning Zedekia doet echt alles wat God verbiedt. Trouwens ook de andere leiders waren losgeslagen. 2 Kronieken 36:11-14 *Zedekia was eenentwintig jaar oud toen hij koning werd. Elf jaar regeerde hij in Jeruzalem. Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, zijn God, en hij vernederde zich niet voor de ogen van de profeet Jeremia, die sprak op bevel van de HEERE. Bovendien kwam hij in opstand tegen koning Nebukadnezar, die hem een eed had laten afleggen bij God. Hij was halsstarrig, en verstokte zijn hart, zodat hij zich niet bekeerde tot de HEERE, de God van Israël. Verder pleegden alle leiders van de priesters en het volk op grote schaal trouwbreuk, overeenkomstig alle gruweldaden van de heidenvolken. Zij verontreinigden het huis van de HEERE,*

dat Hij geheiligd had in Jeruzalem. Maar er is iets wat de HEER hen blijkbaar nog meer kwalijk neemt en dat is dat ze zich onttrekken aan het oordeel van God. Dat kunnen we opmaken uit Jeremia 24.

C. De achterblijvers denken zich te kunnen onttrekken zich aan Gods oordeel.

Ze trekken zich niets aan van God maar ze zijn ook niet bang voor Gods oordelen want, zeggen ze; 'Als God komt met Zijn oordeel dan ben ik weg. Dan zit ik in Egypte.' Wie doet ze wat? Ze zitten nergens mee. Is dat het niet wat God die mensen nadraagt. Dat ze menen God te slim af te zijn. Hoezo zal God hen straffen? Om hen te straffen zijn er twee nodig – God en de zondaar – maar die laatste is dan al in geen velden of wegen meer te bekennen. Die zit dan al hoog en droog in Egypte. Jeremia 24:8 *Maar zoals de slechte vijgen, die vanwege hun slechte kwaliteit niet te eten zijn – want zo zegt de HEERE – zo zal Ik Zedekia maken, de koning van Juda, zijn vorsten, het overblijfsel van Jeruzalem, die in dit land zijn overgebleven en die in het land Egypte wonen.*

Een aantal Joden nam de vlucht naar Egypte

God ontraadt de vlucht naar Egypte met kracht

Wat doen die mensen verkeerd die zijn uitgeweken naar Egypte? Feit is dat de mensen die in ballingschap zijn gevoerd naar Babel het vonnis van God hebben ondergaan en aan den lijve de straf ondervonden. Hun halsstarrige houding en onbuigzaamheid, hun weigering om op God te vertrouwen en zich te laten corrigeren is hen duur komen te staan. Maar ze hebben van hun fouten geleerd, zou je kunnen zeggen. Is dat niet de winst van het manmoedig ondergaan van Gods straf? Als we de HEER mogen geloven heeft het oordeel een heilzame werking. Jeremia 24:7 *Ik zal hun een hart geven om Mij te kennen, dat Ik de HEERE ben, en zij zullen Mij tot een volk zijn en Ík zal hun tot een God zijn;* Er is geen vanzelfsprekendheid dat het allemaal wel goed komt met de ballingen, maar zij hebben zeker een voordeel. Ze kunnen tot het inzicht komen dat de God van Israël Heer is. Deze mensen ondervinden aan den lijve dat de dingen zo zijn gegaan zoals God ze had voorspeld via Jeremia. Wat ze ook van dichtbij zelf meemaken is het volgende: 'Terwijl de indruk bestaat dat de wereldmachten de dienst uitmaken, gebeurt er feitelijk wat God wil.' Men kan denken aan de 70 jaar en de mogelijkheid van terugkeer daarna en de herbouw van stad en tempel; allemaal zaken door God voorspeld bij monde van Jeremia en door God uitgevoerd. Inzien dat de God van de Bijbel God is, is één. Daarmee hebben die mensen nog niet een andere gezindheid. Dat mag dan waar zijn; het is wel een belangrijke voorwaarde voor een waarachtige bekering. Het is niet zo dat de HEERE het een doet – inzicht geven dat Hij de HEERE is – terwijl de mensen zelf de andere voorwaarde moeten vervullen: met heel hun hart naar God terugkeren. Zo werkt dat nu eenmaal niet. Uiteindelijk is het Gods werk *zowel het willen als het werken.* Maar dit gaat alleen op als de mens zijn eigen verantwoordelijkheid houdt. De mens moet willen en werken alsof alles van hem afhangt; op dat moment mag hij weten dat God het is aan Wie hij het te danken heeft. Filippenzen 2:12,13 *Daarom, mijn geliefden, zoals u altijd gehoorzaam geweest bent, niet alleen zoals in mijn aanwezigheid, maar nu veelmeer in mijn afwezigheid, werk aan uw eigen zaligheid met vrees en beven, want het is God, Die in u werkt zowel het willen als het werken, naar Zijn welbehagen.* De grote moeite die de HEERE

heeft met de mensen die uitweken zijn naar Egypte is niet alleen dat ze zich onttrekken aan Gods oordelen, maar dat ze halsstarrig blijven bij hun fouten. Die mensen zijn totaal niet veranderd. Ze doen er zelfs nog een schepje boven op. Ze zeggen: 'Weet je wanneer het misging in Jeruzalem? Toen wij stopten om de godin van de hemel te offeren.' Ze hadden zelfs geloftes gedaan om de dienst van de hemelgoden weer op te pakken in Egypte. Die mensen zijn geen steek veranderd. Je komt ze tegen aan het eind van het boek Jeremia 44:25 *Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: U en uw vrouwen hebben met uw eigen mond gesproken (en met uw eigen handen hebt u het uitgevoerd): Wij zullen beslist onze geloftes volbrengen die wij hebben afgelegd, door reukoffers te brengen aan de koningin van de hemel en plengoffers voor haar uit te gieten. Nu, doe beslist uw geloftes gestand en volbreng beslist uw geloftes! (..) Zie, Ik ga over hen waken ten kwade en niet ten goede. Alle mannen van Juda die in het land Egypte zijn, zullen omkomen door het zwaard of door de honger, totdat het met hen gedaan is. Maar wie aan het zwaard ontkomen, zullen uit het land Egypte terugkeren naar het land Juda met weinig mensen. En heel het overblijfsel van Juda, dat naar het land Egypte gekomen is om daar als vreemdeling te verblijven, zal weten wiens woord standhoudt, het Mijne of het hunne.* God maakt via de profeet Jeremia duidelijk dat de mensen die gevlucht zijn naar Egypte om daar verder te gaan met hun afgodendienst door hem achterhaald en gestraft zullen worden.

Joodse mensen op de vlucht

De kerk is op de vlucht.

Wat wij zien bij de inwoners van Jeruzalem mag ons verkeerd voorkomen omdat God het afwijst, maar het lijkt ook wel weer een menselijke reactie. Wanneer onze hand te dicht bij de brandende kachel komt trekken we hem terug. 'Au!' Koude handen daarentegen houden we graag wat dichterbij het vuur. Er zit in ons een instinctieve neiging om pijn te vermijden en lust te zoeken. Dat kan aan het licht komen op het moment dat wij ontvluchten aan gevaar maar het zit ook in ons als er nog geen vuiltje aan de lucht lijkt. De kerk is aan het vluchten bijvoorbeeld. Of in termen van strijd en oorlog: de kerk verlaat de voorste linies en trekt zich terug. Omdat niemand in de gaten lijkt te hebben dat we in oorlog zijn voelt het niet als het opgeven van belangrijke posities. Maar er zijn nu eenmaal posities die de kerk niet mag opgeven omdat God in de Bijbel duidelijk maakt dat ze on-opgeefbaar zijn. Ik doel inderdaad op het homo- en vrouw in het ambtstandpunt van sommige kerken. Die kerken denken – voor zover de kerk bewust nadenkt over strategie – laten we een stap terugdoen dan vermijden we een vervelende confrontatie met de wereld. Hier zie je hoe het verlangen naar lust en het mijden van pijn werkt. Nu sommige kerken deze twee posities hebben verlaten wordt de strijd binnen de kerkmuren – want daar zit de vijand vervolgens – opgevoerd. Dit valt op te maken uit de prediking en vooral in wat men al of niet wenselijke

prediking vindt, zeker als er – zoals bij doop- en huwelijks- en rouwdiensten – gasten zijn. Dan is de kritiek van kerkleden op de predikant niet mis. Men sluit zich vrijwel direct aan bij de kritiek die men hoort van buitenstaanders. Buitenstaanders zijn mensen die normaal niet meer naar de kerk gaan. Vroeger deden ze dat vaak wel. Toen ze nog jong waren. Ze komen op bepaalde gelegenheden weer in de kerk; bij de doop van een nichtje bijvoorbeeld of bij een rouw- of trouwdienst. Omdat de kerk missionair ingesteld is heeft men de neiging de oren te laten hangen naar de manier waarop buitenstaanders de kerkdienst beleven. Buitenstaanders en de mate waarin zij de prediking als een tik tegen het zere been ervaren kunnen zomaar de norm worden voor wat de gemeente ook intern als goed of fout beleeft. De predikant zal – als er kritiek van buiten komt op de prediking – een volgende keer het Bijbelgedeelte heel zorgvuldig moeten kiezen. Het zal iets moeten zijn vol troost en bemoediging, vol licht en vrolijkheid; althans dat moet de ervaring van de buitenkerkelijke zijn. Als die zegt: 'Het is goed.' Dan is het goed. Is dat zo? Is de prediking goed als de gast in het kerk het als goed beleeft? Versta mij goed: Gasten zijn belangrijk maar zij moeten niet de dienst uitmaken. Het probleem is dat als de kerk de vooruitgeschoven posten niet laat zijn die ze zouden moeten zijn – namelijk on-opgeefbare Bijbelse standpunten – dat het dan heel lastig wordt om nog een grens te stellen. De grenzen na de on-opgeefbare standpunten zijn aanvechtbaar en minder goed te verdedigen als de voorste linies.

Christus moet het struikelblok zijn?

Als iemand zich afvraagt waarom de kerk de voorste linies – de dingen die het eerste pijn doen in confrontatie met buitenkerkelijken – zo gemakkelijk opgeeft dan is het vermoedelijke antwoord 'dat men best bereid is zijn nek uit te steken, maar niet op dit punt.' Men is van mening dat de kerk ergernis mag oproepen, maar dan moet het zijn ergernis aan het Evangelie van de Heere Jezus Christus. Met andere woorden: Christus moet het struikelblok zijn. Heeft de kerk een punt? Ja de kerk heeft een punt als je bijvoorbeeld let op Korintiërs 2 dan zie je dat de Jood en de heiden stuklopen op de gekruisigde Christus. Paulus ziet dit weliswaar met lede ogen aan maar hij is niet van plan hieraan iets te veranderen. 1 Korintiërs 1:21-25 *Want omdat, in de wijsheid van God, de wereld door haar wijsheid God niet heeft leren kennen, heeft het God behaagd door de dwaasheid van de prediking zalig te maken hen die geloven. Immers, de Joden vragen om een teken en de Grieken zoeken wijsheid; wij echter prediken Christus, de Gekruisigde, voor de Joden een struikelblok en voor de Grieken een dwaasheid. Maar voor hen die geroepen zijn, zowel Joden als Grieken, prediken wij Christus, de kracht van God en de wijsheid van God. Want het dwaze van God is wijzer dan de mensen en het zwakke van God is sterker dan de mensen.* Toch maakt de kerk een vergissing wanneer het on-opgeefbare linies opbreekt in de verwachting dat de kerk zal standhouden als het aankomt op het Evangelie van de Here Jezus Christus. Het Woord van God en de prediking raken immers het hart van het Evangelie; alle standpunten zijn onlosmakelijk verbonden met het hart. Is Christus niet de Heere. Leidt Hij ons niet door Zijn Woord en Geest? Doet de kerk er verstandig aan sommige Bijbelse meningen en gebruiken te laten vallen voor de wereld. Moeten wij – die het vlees geworden Woord, Jezus Christus in bescherming willen nemen – de wacht niet betrekken bij het Woord van God in zijn volle breedte en diepte? Het antwoord hierop moet positief *ja* luiden. De kerk die stappen achteruit zet om de confrontatie met de wereld te mijden maakt een grote vergissing. De wereld zit nu al in de kerk en haal ze daar maar eens uit. De kerk is – bewust of onbewust – bezig met een overlevingsstrategie. Op zich is dat niet verkeerd, maar on-Bijbelse standpunten zullen de kerk niet helpen om te overleven. Hoe kan men zo iets bedenken?

De kerk moet Gods oordeel serieus nemen

Wanneer we letten op zo iets als homoseksualiteit zagen we vroeger – vanwege de gebrokenheid – een verschijnsel dat zich zo nu en dan hier en daar voordeed. Nu de maatschappij, maar ook de kerk zich echter van God afkeert, komt de andere kant van dit verhaal naar voren: de straf van

God. God geeft mensen – die hun knieën niet langer buigen voor de HEERE over aan een manier van denken en doen die voor henzelf desastreus is: mannen die in 'liefde' ontbranden voor mannen en de vrouwen voor vrouwen. Romeinen 1:25,26 *Zij hebben de waarheid van God vervangen door de leugen, en het schepsel vereerd en gediend boven de Schepper, Die te prijzen is tot in eeuwigheid. Amen. Daarom heeft God hen overgegeven aan schandelijke hartstochten, want ook hun vrouwen hebben de natuurlijke omgang vervangen door de tegennatuurlijke.* Het lastige voor de kerk en de maatschappij is dat de mensen die afhaakten bij het christelijk geloof – omdat God hen niet schonk wat ze graag wilden – nu Gods vonnis over dit gedrag ook nog eens moeten accepteren. Dat is extra zwaar, maar God heeft altijd de bedoeling om mensen tot inkeer te brengen. Wanneer God ons de consequentie van onze manier van leven laat zien, kan het zijn dat mensen tot inkeer komen. Om die reden is het belangrijk niet te vluchten voor Gods straf, maar die te ondergaan en God te erkennen als een rechtvaardig God.

Zedekia dacht er stiekem tussen uit te piepen.

Wat het ontvluchten aan gevaar betreft, het volgende. Na twee jaar bezetting heeft koning Zedekia inderdaad geprobeerd 's nachts in het geniep met een aantal vertrouwelingen de belegerde stad te ontvluchten. Hij wilde zijn hachje redden. Is dat verkeerd? Normaal niet. Een kat in het nauw doet rare sprongen en de koning zat in het nauw. Het lijkt legitiem; de poging om te voorkomen dat je dood gaat. Toch is de situatie van de koning bijzonder en dat komt door Jeremia en de God van Israël. God had de koning gewaarschuwd en nogmaals gewaarschuwd. Niet alleen wilde God dat de koning zijn leven zou veranderen en stappen zou zetten op de weg van de Thora. Maar er was nog iets waar de HEERE ook uitdrukkelijk voor waarschuwde en dat is voor de poging om de komende toorn van de HEERE God te ontlopen. Aan beide heeft de koning zich schuldig gemaakt. In de eerste plaats liet hij zich totaal niets gelegen liggen aan de oproep tot bekering die hem via Jeremia bereikte. 2 Kronieken 36:12 *Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, zijn God, en hij vernederde zich niet voor de ogen van de profeet Jeremia, die sprak op bevel van de HEERE.* Daar komt nog iets bij. Zedekia dacht dat hij ermee weg zou komen. Hij ging niet naar God toe, maar probeerde onder Gods straffende hand uit te komen. Koning Zedekia heeft geprobeerd de druk van de koning van Babel te ontvluchten en bij een nachtelijke uitbraak een veilig heenkomen te zoeken. Hij werd achterhaald. Zijn zonen werden voor zijn ogen gedood. Bij de koning werden daarna de beide ogen uitgestoken en hij werd naar Babel gevoerd. 2 Koningen 25:1-7 *Zo werd de stad belegerd, tot het elfde jaar van koning Zedekia. Op de negende van de vierde maand, toen de hongersnood in de stad zo sterk geworden was dat de bevolking van het land geen brood meer had, werd de stad opengebroken. Alle strijdbare mannen vluchtten en trokken 's nachts de stad uit via de poort tussen de twee muren, die zich bij de tuin van de koning bevond, terwijl de Chaldeeën rondom voor de stad lagen. En de koning ging in de richting van de Vlakte. Maar het leger van de Chaldeeën achtervolgde de koning en zij haalden hem in op de vlakten van Jericho. Heel zijn leger werd van hem gescheiden en verspreid. Toen grepen zij de koning en brachten hem naar de koning van Babel, naar Ribla. En zij spraken het vonnis over hem uit. Zij slachtten de zonen van Zedekia voor diens ogen af. Verder maakte men de ogen van Zedekia blind en men bond hem met twee bronzen ketenen en bracht hem naar Babel.*

De vluchtende groep mensen uit Jeruzalem achterhaald.

Aanvaard de toorn van God.

Omdat niets menselijks ons vreemd is, hebben ook wij de neiging om naar lust te streven en pijn te vermijden als het even kan. Op zich lijkt dit een natuurlijke reactie waar niets tegen is. Maar het fysieke vormt een andere wereld dan die van de gemeenschap en het geloof. Als een geloofsgemeenschap verandert zal de primaire neiging zijn om mee te bewegen. Wie zich tegen veranderingen verzet stuit op weerstand en afkeuring. Men heeft de neiging zo iemand te mijden. Ook degene die op een kruispunt staat – om veranderingen te aanvaarden of niet – zal de onlustgevoelens die hiermee gepaard gaan willen vermijden, maar er zijn belangrijker zaken dan moeite en zorg. Men zal – als goed christen – de veranderingen willen zien in het licht van Gods wil. Dit lijkt het criterium om mee te gaan of niet mee te gaan met de geloofsgemeenschap. Het is de vraag wat God van de veranderingen vindt? Keurt God het af dan moet men niet meegaan. Men zal de afkeuring en kritiek in zo'n geval op de koop toenemen. Er is niet voor niets de waarschuwing om *'de meerderheid in het kwade niet te volgen'*. Exodus 23:2 *U mag de meerderheid niet volgen in het kwaad, en u mag in een rechtszaak niet zo antwoorden dat u zich schikt naar de meerderheid om zo het recht te buigen.* Men zal om zich heen een neiging ontwaren om maar mee te doen. 'Go with the flow' is een gevleugelde uitdrukking. Het valt ook niet mee om tegen de stroom in te gaan. Laten we eerlijk zijn. Men hoeft misschien niet zo dwars op de stroom te staan als Jeremia, maar iemand die ook maar iets van Jeremia wegheeft loopt veel pijn op in de gemeenschap waar hij of zij deel van uitmaakt. Toch is er ook hoop voor de meelopers. Voor hen is het de vraag of ze zich ook zullen onttrekken aan Gods oordelen. Die beginnen namelijk bij het huis van God. 1 Petrus 4:17 *Want nu is het de tijd dat het oordeel begint bij het huis van God; en als het eerst bij ons begint, wat zal het einde zijn van hen die het Evangelie van God ongehoorzaam zijn?* Wat te doen als God pijn toelaat in het leven van een gelovig mens. Het accepteren van Gods oordelen is iets wat zowel gevraagd wordt van de tegenstander als van de meeloper. Het oordeel van God is veel dichterbij dan men denkt. De wereld ligt onder het oordeel. God houdt het oordeel tegen voor de wereld en de kerk, maar de HEER hoeft maar een voetje terug te zetten om ruimte te geven aan wagonladingen aan ellende. Het is lang niet altijd zo dat God u wil treffen. Wel is het zo dat Hij Zijn beschermende hand soms iets weghaalt om u de realiteit van uw situatie onder ogen te laten zien. Meestal vragen we er zelf om. We hebben dit gewoon nodig. Wie of wat zal ons anders overtuigen van de ernst van onze situatie? Als de HEER de veranderingen in de kerk beoordeelt als een terugtrekkende beweging, zal de HEERE Zich ook terugtrekken. God laat ons de realiteit en de hitte van het oordeel aan den lijve ondervinden – althans degene op wie Hij Zijn keuze heeft laten vallen – om ons dichterbij Zichzelf toe te trekken in bekering en hernieuwde toewijding met heel ons hart. Natuurlijk zullen er ook mensen zijn die het geloof voor gezien houden als hun het vuur na aan de schenen wordt gelegd. Maar goed dat zijn dan

mensen van wie geldt dat ze zich onttrekken aan het oordeel van God. Dat valt niet aan te raden. Mensen die breken met de kerk – op het moment dat ze met lijden geconfronteerd worden – en vervolgens roepen *dat God niet bestaat enz.* vertellen meer over zichzelf dan over God. We moeten ons niet onttrekken aan Gods oordeel. We moeten het zien als een belangrijke geste van Gods bewogenheid om ons te redden.

Gods oordelen over de kerk en de wereld

De boosheid op God kan zich gemakkelijk tegen de omgeving keren

De straf van God kan van alles in een mens losmaken – van fel verzet tot overgave – en soms loopt het van het ene uiterste naar het andere uiterste. Dat is mogelijk maar niet zonder Gods verkiezende genade. In Jakobus 5 zie je bijvoorbeeld dat – wat je overigens wel vaker ziet – de boosheid op God niet wordt herkend en ook niet erkend omdat de boosheid zich richt op de medemens; de dokter of de dominee of noem maar op, iemand anders heeft het gedaan. Volgens Jakobus komt die boosheid nogal eens bij God vandaan en doen de gelovigen er goed aan zich te vernederen onder de machtige hand van God. Jakobus' diagnose van veel woede en onmin is het feit dat de mens niet in het reine is met God. Men wil niet boos worden op God, dus wordt men boos op de dokter of de dominee. Soms gaat men zich zeer stekelig gedragen tegen ieder die voorbijkomt omdat de relatie met God niet goed zit. Kijk maar eens wat u vindt van 'de Jakobusdiagnose'? Jakobus 4:1—10 *Waar komt al die strijd, waar komen al die conflicten bij u toch uit voort? Is het niet uit de hartstochten die strijd leveren in uw binnenste? U verlangt naar iets, maar krijgt het niet. U bent jaloers en moordlustig, maar bereikt uw doel niet. U bekvecht en twist met elkaar. U krijgt niets omdat u niet bidt. En als u bidt ontvangt u niets, omdat u verkeerd bidt: u wilt alleen uw eigen hartstochten bevredigen. Trouwelozen! Beseft u dan niet dat vriendschap met de wereld vijandschap jegens God betekent? Wie bevriend wil zijn met de wereld, maakt zich tot vijand van God. Denk toch niet dat dit loze woorden zijn in de Schrift: 'Hij die ons het leven gaf, maakt er vurig aanspraak op; maar de genade die hij schenkt is nog groter.' Daarom staat er: 'God keert zich tegen hoogmoedigen, maar aan nederigen schenkt hij zijn genade.'* Onderwerp u dus aan God, en verzet u tegen de duivel, dan zal die van u wegvlugten. Nader tot God, dan zal hij tot u naderen. Reinig uw handen, zondaars; zuiver uw hart, weifelaars. Weeklaag, wees treurig en laat uw tranen vloeien. Laat uw lachen veranderen in droefheid en uw vreugde in somberheid. Verneder u voor de Heer, dan zal hij u verheffen. Veel boosheid in de kerk is te herleiden tot verkapte boosheid op God. Iemand overkomt narigheid en maakt zich heel boos op de dokter of op de omgeving die – voor het gevoel van de betrokkene – veel te weinig medeleven vertoont. 'Boos zijn op God' laat men niet toe bij zichzelf. Een probleem is vervolgens dat de omgeving het moet ontgelden. Omdat het probleem feitelijk een geloofsprobleem is – wat men niet toelaat – komt er geen oplossing en is er geen ontwikkeling in de relatie met God en de naaste.

Waar komt de boosheid vandaan?

Tegenslag genereert voor de gelovige meer aandacht voor dingen die van blijvende waarde zijn.

Iedereen heeft gelijk die beweert dat de confrontatie met de gebrokenheid, confrontatie is met Gods toorn. Het is God Die de wereld aan de vergankelijkheid heeft onderworpen en niemand anders. Nog al logisch dat wij bij ziekte en tegenslagen iets van Gods toorn voelen, ook al is het niet persoonlijk bedoeld. God heeft dat gedaan om ruimte te maken voor een betere wereld. Romeinen 8:20, 21 *Want de schepping is ten prooi aan zinloosheid, niet uit eigen wil, maar door hem die haar daaraan heeft onderworpen. Maar ze heeft hoop gekregen, omdat ook de schepping zelf zal worden bevrijd uit de slavernij van de vergankelijkheid en zal delen in de vrijheid en luister die Gods kinderen geschonken wordt.* Er zit wel heel veel vlees aan een mens. Tegenslagen en ziekten kunnen ook een gunstig effect hebben. Ze kunnen ervoor zorgen dat we geen tijd meer verdoen aan bijzaken, maar ons gaan beperken tot dingen die van blijvende waarde zijn. Zoals Petrus dat ook ervaren heeft. Hij zegt in 1 Petrus 4:1,2 *Welnu, omdat Christus voor ons in het vlees geleden heeft, moet ook u zich wapenen met dezelfde gedachte: wie in het vlees geleden heeft, is opgehouden met het dienen van de zonde, om nu, in de tijd die ons nog overblijft in het vlees, niet meer naar de begeerten van mensen, maar naar de wil van God te leven.* Een voorbeeld voor wie niet overtuigd is. Paulus werd niet verlost van de demon die hem het leven zuur maakte. Hij bad er drie keer voor. Driemaal is scheepsrecht. Bidden moet ook geen zeuren worden. De demon mocht hij houden. God nam hem in ieder geval niet weg. Ook kreeg de apostel antwoord. Hij had Gods genade en dat moest maar genoeg zijn. Dat is ook wel zo. Paulus had alles te danken aan Gods genade; net zoals wij overigens. Zelf zegt hij er dit over. 2 Korintiërs 12:7-10 *En opdat ik mij door het allesovertreffende karakter van de openbaringen niet zou verheffen, is mij een doorn in het vlees gegeven, een engel van de satan, om mij met vuisten te slaan, opdat ik mij niet zou verheffen. Hierover heb ik de Heere driemaal gesmeekt dat hij van mij weg zou gaan. Maar Hij heeft tegen mij gezegd: Mijn genade is voor u genoeg, want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht. Daarom zal ik veel liever roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij komt wonen. Daarom heb ik een behagen in zwakheden: in smadelijke behandelingen, in noden, in vervolgingen, in benauwdheden, om Christus' wil. Want wanneer ik zwak ben, dan ben ik machtig.* Als het te goed gaat met een christen kan hij zich iets gaan verbeelden. Dat zou zonde zijn. Verder weet u maar al te goed dat de apostel – die door God geroepen werd om het evangelie wereldwijd te verspreiden – de helft van zijn leven in de gevangenis doorbracht. Ook niet leuk. Goed, ze kwamen van hoog te laag bij hem, zoals bijvoorbeeld in Rome en er was nog een voordeel: Paulus moest wel brieven schrijven wilde hij de gemeenten iets van zichzelf laten horen. Op die manier – via de brieven van Paulus – wordt het geloof van Gods kerk vandaag de dag nog elke dag gebouwd en geplant. De helft van de boeken van het Nieuwe Testament is van de hand van Paulus, wel 13 brieven. Genoeg hierover. God is lang niet altijd boos als Hij ons dingen laat overkomen die verre van plezierig zijn. Maar toch ‘kan het nodig zijn’ of ‘kunnen we dat nodig hebben’. Een ding is duidelijk: als God het ons laat overkomen mag je daar altijd iets positiefs achter zoeken. We hebben al eens eerder gezegd: God bereikt veel meer – en de

diepere lagen van ons wezen – langs de weg van het nadeel en het lijden dan langs de weg van het voordeel en het succes. Paulus motto was ‘dat God alle dingen doet medewerken ten goede’. Hij peurde uit elke moeilijkheid een voordeel. Romeinen 8:28,29 *En wij weten dat voor hen die God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede, voor hen namelijk die overeenkomstig Zijn voornemen geroepen zijn. Want hen die Hij van tevoren gekend heeft, heeft Hij er ook van tevoren toe bestemd om aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn, opdat Hij de Eerstgeborene zou zijn onder vele broeders.*

Johan Cruijff

De goede vijgen

Het zijn de ballingen die met de koning naar Babel gevoerd worden die vergeleken worden met goede vijgen. God kijkt met plezier naar hen. Een ding is duidelijk: *God wil niet de dood van de zondaar, maar dat hij zich bekeert en leeft.* Daarvoor lijkt de ballingschap een uitstekend middel. Je mag natuurlijk niet zo instrumenteel denken. Zo simpel zit de wereld ook weer niet in elkaar. Het is Gods verkiezende genade en kracht die een diepe verandering teweeg brengt bij de ballingen en dat ook nog op allerlei vlak. Jeremia 24:4-7 *Toen kwam het woord van de HEERE tot mij: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Zoals die goede vijgen, zo zal Ik de ballingen van Juda, die Ik uit deze plaats heb weggestuurd naar het land van de Chaldeeën, kennen ten goede. Ik zal Mijn oog op hen gericht houden ten goede en Ik zal hen naar dit land doen terugkeren. Ik zal hen bouwen en niet afbreken. Ik zal hen planten en niet wegrukken. Ik zal hun een hart geven om Mij te kennen, dat Ik de HEERE ben, en zij zullen Mij tot een volk zijn en Ik zal hun tot een God zijn; want zij zullen zich tot Mij bekeren met heel hun hart.*

A. God belooft hen veranderd en wel terug te brengen naar het land van herkomst.

Daar zal God hen planten en bouwen. God gebruikt de termen die fundamenteel zijn voor de bouw van een nieuwe gemeenschap in het oude land. Het is een organisch (planten) en een structureel (bouwen) gebeuren. Het is Woord en Geest. Niet alleen zullen ze veel weg hebben van een plant in de zin van levend en krachtig en vruchtdragend, maar ook van een stevig gebouw met een sterk fundament. Een verschil met de vorige situatie zal zijn dat God hen niet opnieuw nog eens zal uitrukken en afbreken zoals Hij gedaan heeft in de tijd van de ballingschap. Het is duidelijk aan God te danken, aan Gods voornemen en aan Gods liefde en genade dat Hij aan Zijn oude volk Israel een nieuwe kans geeft. Maar er zal ook bij het volk echt iets moeten veranderen en die verandering zal niet oppervlakkig zijn.

Bouwen en planten.

B. God geeft hen het inzicht dat Hij de HEER is en Hij zal ook maken dat zij met heel hun hart naar Hem terugkeren.

In deze belofte proeven we iets van de termen van het Nieuwe Verbond zoals de HEERE die in Jeremia 31 aankondigt. Jeremia 31:31-34 *Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal sluiten, niet zoals het verbond dat Ik met hun vaders gesloten heb op de dag dat Ik hun hand vastgreep om hen uit het land Egypte te leiden – Mijn verbond, dat zij verbroken hebben, hoewel Ik hen getrouwd had, spreekt de HEERE. Voorzeker, dit is het verbond dat Ik na die dagen met het huis van Israël sluiten zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven en zal die in hun hart schrijven. Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. Dan zullen zij niet meer eenieder zijn naaste en eenieder zijn broeder onderwijzen door te zeggen: Ken de HEERE, want zij zullen Mij allen kennen, vanaf hun kleinste tot hun grootste toe, spreekt de HEERE. Want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en aan hun zonde niet meer denken.* Niet alleen Jeremia verwijst naar een Nieuw Verbond, maar ook bij Ezechiël treffen we vergelijkbare verwachtingen aan. Ook daar is sprake van een ander hart, een andere Geest bij de ballingen. Ezechiël 11:16-20 *Zeg daarom: Zo zegt de Heere HEERE: Hoewel Ik hen ver weggedreven heb onder de heidenvolken en hoewel Ik hen in de landen verspreid heb, toch zal Ik voor hen een heiligdom zijn, hoe kort ook, in de landen waarin zij gekomen zijn. Zeg daarom: Zo zegt de Heere HEERE: Ik zal u verzamelen uit de volken, en Ik zal u bijeenbrengen uit de landen waarover u verspreid bent, en Ik zal u het land van Israël geven. Zij zullen daarheen komen en daaruit al zijn afschuwelijke afgoden en al zijn gruweldaden wegdoen. Ik zal hun één hart geven en een nieuwe geest in uw binnenste geven. Ik zal het hart van steen uit hun vlees wegdoen en hun een hart van vlees geven, zodat zij in Mijn verordeningen gaan en Mijn bepalingen in acht nemen en die houden. Dan zullen zij Mij een volk zijn, en zal Ik hun een God zijn.*

C. Beloften van het Nieuwe Verbond

Omdat de HEERE verwijst naar een nieuwe hart gesteldheid en een nieuwe Geest kunnen we de vervulling van de belofte niet volledig toepassen op de terugkeer na 70 jaar en de herbouw van de stad Jeruzalem en de tempel, die *de tweede tempel* wordt genoemd. Als we dat willen kunnen we de vervulling van de belofte toepassen op de terugkeer uit de ballingschap van Babel onder Cyrus in de Perzische tijd – 539 v Chr. – maar dan wel in de zin van *een voorlopige vervulling*. Feit is dat we pas sinds de verlossing door de dood en de opstanding van onze Here Jezus Christus kunnen spreken over die diepgaande verandering van het hart van de gelovigen en de beloften van het Nieuwe verbond. Het is de Hebreeënschrijver die het Nieuwe Verbond als belofte van God aan Jeremia gedaan vervuld ziet in de komst van de Heere Jezus. Hebreeën 8:6-13 *Nu heeft Hij echter een zoveel voortreffelijker bediening ontvangen, zoals Hij ook van een beter verbond Middelaar is: een verbond dat in betere beloften is vastgelegd. Immers, als dat eerste verbond onberispelijk geweest was, zou er voor een tweede geen plaats zijn gezocht. Want hen berispent zegt Hij tegen hen: Zie, de dagen komen, spreekt de Heere, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal sluiten, niet overeenkomstig het verbond dat Ik met hun vaders gesloten heb, op de dag toen Ik hen bij de hand nam om hen uit het land Egypte uit te leiden. Want zij bleven niet in Mijn verbond en Ik heb geen acht meer op hen geslagen, zegt de Heere. Want dit is het verbond dat Ik met het huis*

van Israël sluiten zal na die dagen, zegt de Heere: Ik zal Mijn wetten in hun verstand geven en Ik zal die in hun hart schrijven. Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn. En zij zullen beslist niet ieder zijn naaste en ieder zijn broeder onderwijzen en zeggen: Ken de Heere. Want zij allen zullen Mij kennen, van klein tot groot onder hen. Want Ik zal wat hun ongerechtigheden betreft genadig zijn en aan hun zonden en hun wetteloos gedrag beslist niet meer denken. Als Hij spreekt van een nieuw verbond, heeft Hij daarmee het eerste voor verouderd verklaard. En wat oud is verklaard en wat verouderd, staat op het punt te verdwijnen.

Israël, land en volk.

D. Volk van God en God van het volk

Een van de vaste termen die we in dit verband telkens opnieuw begroeten is de belofte dat de ballingen Gods volk zullen zijn en dat de HEERE hun God zal zijn. Je hoort deze belofte bij Jeremia maar ook bij Ezechiël. Dat is een belofte die de HEERE realiseert in Zijn Zoon Jezus. In eerste – en laatste – instantie is deze belofte gegeven aan het Joodse volk. De belofte behelst volgens Jeremia 31 en Ezechiël 36 *de verzoening van schuld* en *de Heilige Geest*, maar ook de *land- en volkbelofte* van Israël. Een bijzondere bijkomstigheid is dat God – op het moment dat Israël de uitgestoken hand afsloeg – Zich keert tot de volken om hen, langs de weg van het geloof op te nemen in Zijn volk. Romeinen 11. Petrus heeft het over dat ‘nieuwe’ volk van God in 1 Petrus 2:9,10 *Maar u bent een uitverkoren geslacht, een koninkrijk van priesters, een heilige natie, een volk dat God zich verworven heeft om de grote daden te verkondigen van hem die u uit de duisternis heeft geroepen naar zijn wonderbaarlijke licht. Eens was u geen volk, nu bent u Gods volk; eens viel Gods ontferming u niet ten deel, nu wordt zijn ontferming u geschonken.* Het criterium om tot dat volk te behoren is de aanvaarding van de Heere Jezus als Verlosser en Heere. In principe staat dit volk voor ieder mens open. Ook Paulus houdt zich – bijvoorbeeld in Romeinen 9-11 – bezig met de vraag naar het nieuwe godsvolk dat – ook wat hem betreft – bestaat uit Joden en heidenen die in Christus Jezus geloven. Hij stuit daarbij op de moeilijkheid dat lang niet alle mensen met een Joodse achtergrond de Heere Jezus aanvaarden als Heiland. Het heeft te maken – volgens Paulus – met een beginsel wat altijd van Gods kant zo gewerkt heeft bij de samenstelling van Gods volk; namelijk de keuze van Gods genade. Dat is overigens een medaille met twee kanten, die van God en die van de mens. Van Gods kant is de keuze voor deze mens ingegeven door genade. Van de kant van de mens is het de opgave – en soms is die keuze zwaarder dan een mens zelf voor mogelijk houdt – om zich uit genade te laten redden. Een mens wordt gered niet om wat iemand heeft of is maar om wat God heeft en is: Een genadig en verlossend God. Leven van genade wordt niet door alle mensen geapprecieerd. Dat mag dan zo zijn; er is niemand die de HEERE ook maar enig verwijt kan maken. Het ligt niet aan God als de toegang tot het Koninkrijk dicht zit. In alle gevallen heeft de mens zelf de deur in het slot gegooid of is hij gewoon

te laat. Dat kan ook. Romeinen 9:11-13 Want toen de kinderen nog niet geboren waren, en niets goeds of kwaads gedaan hadden – opdat het voornemen van God, dat overeenkomstig de verkiezing is, stand zou houden, niet uit de werken, maar uit Hem Die roept – werd tot haar gezegd: De meerdere zal de mindere dienen. Zoals geschreven staat: Jakob heb Ik liefgehad en Esau heb Ik gehaat. Esau was ook een zoon van Jakob, toch viel hij uiteindelijk af. Dat lag vooral aan hem zelf. Hij zocht het niet bij God. Hij vond dat hij zichzelf wel goed kon redden. Maar de beslissende keus ligt bij God. De erkenning dat God God is.

Israel en de volken

